

UZASADNIENIE

postanowienia z 27 czerwca 2023 r.

Uprawniony (...)z siedzibą w U., N. wnioskiem z dnia 7 marca 2023 r. na podstawie art. 730⁽¹⁾§ 1 ustawy z 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1360 z późniejszymi zmianami) – dalej jako k.p.c. domagał się udzielenia zabezpieczenia względem obowiązanych:

1. (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B.,
2. (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B.

roszczeń o:

I. nakazanie każdej z obowiązanych zaniechania naruszania autorskich praw majątkowych uprawnionego w zakresie produktów („produktów uprawnionego”):

- a) (...);
- b) (...);
- c) (...);
- d) (...);
- e) (...);
- f) (...);
- g) (...);
- h) (...);
- i) (...);
- j) (...);
- k) (...);
- l) (...);
- m) (...);
- n) (...);
- o) (...);
- p) (...);
- q) (...);

w związku z produkcją, oferowaniem i sprzedażą przez nią swoich produktów („produktów obowiązanych”):

- a) (...);

- b) (...);
- c) (...);
- d) (...);
- e) (...);
- f) PALENISKO (...);
- g) PALENISKO(...);
- h) FONTANNA (...);
- i) FONTANNA (...);
- j) FONTANNA (...);
- k) PODSTAWA (...);
- l) SKRZYNA NA LISTY (...);
- m) SKRZYNA NA LISTY (...);
- n) SKRZYNA NA LISTY (...);
- o) SKRZYNA NA LISTY (...);
- p) SKRZYNA NA LISTY (...);
- q) STOJAK NA DREWNO (...);

II. nakazanie każdej z obowiązanych zaniechania czynu nieuczciwej konkurencji polegającego na sprzecznym z dobrymi obyczajami oraz zagrażającym i naruszającym interesy uprawnionego jako przedsiębiorcy naśladowaniu przez każdą z nich gotowych „produktów uprawnionego” w związku z produkcją, oferowaniem i sprzedażą „produktów obowiązanych”;

Uprawniony wnosił o zabezpieczenie roszczeń wskazanych w pkt 1 przez:

- a) zakazanie każdej z obowiązanych na czas trwania procesu produkowania, oferowania, wprowadzania do obrotu, reklamowania składowania „produktów obowiązanych”;
- b) nakazanie każdej z obowiązanych na czas trwania procesu wycofania z obrotu na jej koszt „produktów obowiązanych”;
- c) zajęcie na czas trwania procesu wszystkich znajdujących się w miejscach prowadzenia przez każdą z obowiązanych działalności gospodarczej, magazynach, sklepach, u dystrybutorów oraz wszystkich innych miejscach, także u osób trzecich, które zostaną ustalone przez komornika w toku postępowania zabezpieczającego.

Jako podstawę prawną roszczeń uprawniony wskazał art. 79 ust. 1 w zw. z art. 17 w zw. z art. 12 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2509) – dalej jako u.p.aut. oraz art. 18 w zw. z art. 13 ust. 1 w zw. z art. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1233).

Ponadto uprawniony wniósł o zagrożenie każdej z obowiązków na podstawie art. 756¹ k.p.c. nakazaniem zapłaty na jego rzecz sumy w wysokości 50.000 zł w wypadku naruszenia obowiązków wskazanych w zabezpieczeniu za każdy dzień naruszenia.

Postanowieniem z dnia 17 marca 2023 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku oddalił wniosek o udzielenie zabezpieczenia. Rozstrzygnięcie w przedmiocie wniosku Sąd oparł przede wszystkim na braku uprawdopodobnienia przez uprawnionego faktu, iż przysługują mu prawa wyłączne z tytułu autorstwa wskazanych utworów, posiadania przez wskazane wytwory cechy oryginalności, indywidualnego charakteru, zarzutu naśladownictwa jego produktów przez obowiązków, a w rezultacie – braku uprawdopodobnienia roszczeń objętych wnioskiem. Sąd wskazał również, że uprawniony, wskazując tylko na spadek zysków z prowadzonej działalności bez wykazania, że jego przyczyną są działania obowiązków, nie uprawdopodobnił istnienia interesu prawnego w udzieleniu mu zabezpieczenia.

Uprawniony wniósł zażalenie na to postanowienie domagając się jego zmiany poprzez uwzględnienie wniosku o udzielenie zabezpieczenia. Podniósł zarzuty naruszenia przez Sąd przepisów prawa procesowego w zakresie oceny uprawdopodobnienia zarówno istnienia interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia, jak i roszczeń, o których zabezpieczenie uprawniony wnioskował.

Rozstrzygnięcie sądu odwoławczego.

Zażalenie jako niezasadne nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd odwoławczy, stosownie do treści art. 397 § 3 k.p.c. w zw. z art. 382 k.p.c. w zw. z art. 738 k.p.c., orzeka na podstawie materiału zgromadzonego w sprawie w postępowaniu pierwszoinstancyjnym oraz zażaleniowym. Sąd odwoławczy ponownie ocenił w oparciu o cały zgromadzony materiał procesowy czy, i w jakim stopniu, uprawniony uprawdopodobnił okoliczności faktyczne stanowiące podstawę wniosku, zarówno dotyczące roszczeń, jak i interesu prawnego.

Uprzedzając ocenę zarzutów zażalenia sąd odwoławczy podkreśla, że wskazane przez uprawnionego sposoby zabezpieczenia stanowią istotną ingerencję w swobodę działalności gospodarczej obowiązków. Skutki ekonomiczne udzielonego zabezpieczenia mogą okazać się daleko idące. Toteż wymogu uprawdopodobnienia roszczenia oraz interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia nie można uznać za spełniony w zakresie twierdzeń nie popartych żadnym materiałem procesowym. Uprawniony w tym postępowaniu przedłożył szereg dowodów, jednak co do niektórych okoliczności poprzestał na samych twierdzeniach.

Podkreślić należy, że w postępowaniu o udzielenie zabezpieczenia sąd dokonuje wstępnej i niestanowczej oceny zasadności roszczeń. Na tym etapie, także z uwagi na postulat szybkości postępowania, nie jest możliwe (ani pożądanym) przeprowadzenie pełnego postępowania dowodowego, a sąd musi opierać się na materiale oferowanym przez uprawnionego (względnie także obowiązanego, o ile postępowanie ma charakter kontrydiktoryjny). Przedłożona przez stronę uprawnioną opinia biegłego oczywiście nie miała waloru dowodu w rozumieniu art. 278 k.p.c. Stanowiła jednak materiał procesowy podlegający ocenie w kontekście przytoczonych przez uprawnionego twierdzeń.

Pierwsza grupa zarzutów dotyczyła wadliwej, zdaniem skarżącego, oceny tego, czy uprawnionemu przysługują autorskie prawa majątkowe do przedmiotów, których ochrony się domaga. Sprawdzały się one do tego, że sąd niewłaściwie przyjął, że wskazane przez uprawnionego przedmioty ochrony nie stanowią utworów w rozumieniu art. 1 prawa autorskiego oraz że uprawniony nie uprawdopodobnił źródła pochodzenia autorskich praw majątkowych.

Sąd odwoławczy zasadniczo podziela ocenę dokonaną przez sąd I instancji. Jako prawidłowy należy ocenić rezultat tego procesu badawczego przedstawiony w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia.

Nie ulega wątpliwości, że przedmioty, których ochrony uprawniony się domaga, należą do kategorii przedmiotów użytkowych. Oczywiście utwory z zakresu wzornictwa przemysłowego mogą podlegać ochronie prawn-autorskiej, co wprost wynika z art. 1 ust. pr. aut. Jednakże jej udzielenie musi być poprzedzone badaniem, czy dany utwór

posiada cechy wymagane przepisami prawa autorskiego. W odniesieniu do przedmiotów użytkowych, których wygląd jest determinowany funkcją, szczególne znaczenie ma kwestia, czy uznanie danego przedmiotu za utwór nie doprowadzi do monopolizacji spornego rozwiązania. Pamiętać bowiem należy, że monopolizacja rozwiązań estetycznych w odniesieniu do przedmiotów użytkowych odbywa się w drodze ochrony praw własności przemysłowej (wzory przemysłowe). Celem ochrony autorskich praw majątkowych jest natomiast zapewnienie twórcom (autorom) możliwości czerpania dochodów z ich pracy.

Wykładnia przepisów ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych pozwala na wyodrębnienie trzech przesłanek potrzebnych do uzyskania utworu przez dane dzieło:

- przesłanka twórczości - utwór powinien być rezultatem działalności twórczej,
- przesłanka indywidualności - rezultat twórczości winien charakteryzować się indywidualnym charakterem
- przesłanka ustalenia – utwór powinien być ustalony w jakiegokolwiek postaci pozwalającej na jego percepcję.

Utwór spełnia przesłankę twórczości jeżeli stanowi rezultat kreacji intelektualnej. Owa kreacja intelektualna jest przeciwieństwem powtarzalności, rutyny, czy schematyczności. Nie są wynikiem kreacji twórczej te dzieła, które posiadają cechy ogólnie znane i dostępne lub odzwierciedlają zastane i utrwalone sposoby komunikacji w danej dziedzinie. Cecha niepowtarzalności jest uznawana za element niezbędny do przyznania dziełu przymiotu efekty pracy twórczej.

Wnioski opinii, na które powoływał się uprawniony, koncentrowały się na cesze nowości produktu w przestrzeni publicznej. Ten aspekt nowości (tzw. nowości przedmiotowej) polegający na porównaniu wytworu do innych dzieł występujących wcześniej właściwy jest dla reżimu ochrony własności przemysłowej. Tymczasem ochrona prawno-autorska koncentruje się na pojęciu oryginalności, czyli inaczej indywidualnym charakterze kreacji twórczej. Oryginalność zorientowana jest co do zasady na relacji między twórcą a utworem, nie zaś na relacji między wytworem intelektualnym a ogólnym stanem twórczości w danej dziedzinie. Oryginalność (indywidualny charakter utworu) manifestuje w utworze indywidualne piętno osobowości twórcy. Zdaniem sądu również w odniesieniu do sztuki użytkowej, gdzie swoboda twórcza pozostaje ograniczona wymogami funkcjonalności, nie można rezygnować z tego kryterium niezbędnego do przyznania określonego przedmiotowi przyznania przymiotu utworu.

Ramy postępowania zabezpieczającego nie pozwalają na dokonanie wnikliwych i stanowczych ocen co do wszystkich przedmiotów, których ochrony prawnoautorskiej uprawniony się domaga. Dość powiedzieć, że dostępny materiał procesowy nie pozwala przyjąć, że objęte wnioskiem przedmioty posiadają cechy pozwalające na dostrzeżenie osobistego piętna twórcy. Swoboda autorska twórcy nie ma charakteru zupełnie nieograniczonego, choć w przypadku ocenianych przedmiotów należy uznać ją za szeroką. Nie można jednak powiedzieć, że przyjęte rozwiązania są absolutnie niebanalne. Odznaczają się minimalistyczną formą przez co trudno uchwycić ową niekonwencjonalność i nietypowość.

Sąd ma świadomość, że owo indywidualne piętno twórcy stanowiące centralne kryterium reżimu ochrony prawno-autorskiej jest skrajnie niejednoznaczne, z trudem weryfikowalne i narażone na rozbieżne oceny. Dlatego też niezależnie od przyjęcia stanowiska co do braku indywidualnego piętna twórcy w ocenianych dziełach, należy podkreślić, że w odniesieniu dzieł sztuki użytkowej (w szczególności dzieł sztuki minimalistycznej czy konceptualnej), przyznanie ochrony prawno-autorskiej wymaga rozszerzenia oceny o kolejny element tj. skutków przyznawania ochrony dla wolnej konkurencji oraz domeny publicznej.

Sporne przedmioty odpowiadają pewnemu nurtowi sztuki użytkowej promującemu formy o prostych, minimalistycznych kształtach. Przyznanie im ochrony prawno-autorskiej mogłoby utrudnić rozwój tego nurtu i ograniczyć konkurencję w tym obszarze. Jak już wskazano monopolizacja wyglądu przedmiotów użytkowych zasadniczo winna odbywać się na płaszczyźnie formalnej ochrony wzorów przemysłowych. Ochrona prawno-autorska służy zaś twórcy oraz dostępowi społecznemu do dóbr kultury.

Należy również zauważyć, że uprawniony, mimo, że okoliczność, iż przysługują mu prawa autorskie do utworów wskazanych wyżej w pkt I.1. była oczywiście sporna między stronami w związku z odpowiedzią obowiązaną ad. 1., nie przedstawił materiału procesowego, w oparciu, który można by ustalić autorstwo spornych dzieł. Autorskie prawo majątkowe przysługujące osobie prawnej ma bowiem charakter pochodny, jest skutkiem nabycia go od autora. Uprawniony poza twierdzeniami, że korzysta z prac zespołu projektantów, nie załączył jakichkolwiek umów, z których wynikałoby, że objęte wnioskiem przedmioty w istocie są efektem pracy twórczej konkretnych projektantów, którym przysługują autorskie prawa osobiste, a którzy przenieśli prawa autorskie majątkowe na rzecz uprawnionego. Samo posiadanie ustalonej postaci utworu (co też nie zostało uprawdopodobnione) nie stwarza domniemania bycia podmiotem autorskich praw majątkowych.

Drugi z podniesionych przez uprawnionego zarzutów dotyczył tożsamego naruszenia przez Sąd I instancji w związku z roszczeniem o naruszenie przepisów o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Uwagi poczynione co do prywatnej opinii biegłego przedstawionej wraz z wnioskiem w kontekście pierwszego z zarzutów odnoszą się do rozważań poczynionych w związku z kolejnym. Ponadto, za słuszne należy uznać stanowisko przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia w przedmiocie roszczenia wynikającego z zarzucanych obowiązanym czynów nieuczciwej konkurencji.

Podkreślić należy, że w świetle regulacji art. 13 u.z.n.k. naśladownictwo stanowi czyn nieuczciwej konkurencji tylko o tyle, o ile kopiowanie gotowego produktu może wprowadzić klientów w błąd co do tożsamości producenta lub produktu. Okoliczność, iż potencjalny odbiorca zostałby wprowadzony w błąd co do pochodzenia produktów nie została uprawdopodobniona. Produkty obowiązanym oferowane są bowiem za pośrednictwem strony internetowej, w ramach której wyraźnie widoczne jest oznaczenie (...) oraz jego słowno-graficzny odpowiednik. Ponadto, możliwość wprowadzenia odbiorców w błąd nie jest prawdopodobna również ze względu na umieszczenie na produktach obowiązanym oznaczeń jednoznacznie wskazujących na pochodzenie produktów.

Nie sposób podzielić argumentacji strony uprawnionej, iż oznaczenie (...) wykorzystywane przez obowiązanym może wywoływać konfuzję w zakresie powiązania lub współpracy podmiotów. Po pierwsze, co wynika z przedstawionych przez uprawnionego środków dowodowych, w jego ofercie znajdują się różne wersje produktów wskazanych wyżej w pkt I.1., również takie, do których produkcji nie została użyta stal kortenowska. Skoro jego oferta nie bazuje wyłącznie na tym materiale nie jest prawdopodobne, by stosowanie przez obowiązanym oznaczenia (...) miało powodować u odbiorców konfuzję i wskazywać na powiązanie obowiązanym właśnie z nim.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia przepisów postępowania w związku z oceną, że uprawniony nie uprawdopodobnił interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia, w ocenie Sądu II instancji rozważania dokonane przez Sąd I instancji w treści uzasadnienia skarżonego postanowienia są prawidłowe.

Stosownie do treści art. 730¹ § 1 k.p.c. interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia powinien zostać uprawdopodobniony, na co słusznie wskazuje uprawniony, jednakże nie oznacza to, że wystarczające w tym zakresie jest samo oświadczenie strony o danej okoliczności. Sąd I instancji słusznie podniósł w treści uzasadnienia, że wskazane w wniosku „produkty uprawnionego”, których miałyby dotyczyć naruszenie, stanowią tylko część jego asortymentu.

Co więcej, zestawienie zysków przedstawione w załączniku nr 19 (k. 439 – 453), co uprawniony sam podkreślał, odnosi się do całej Grupy (...), której działalność obejmuje zarówno państwa zachodniej, jak i środkowo-wschodniej Europy. Dane przedstawione w takim zakresie nie pozwalają na ocenę spadku zysków w ramach rynku polskiego, na którym skupia się działalność obowiązanym spółek, która mogłaby wpływać na finansowe wyniki uprawnionego.

Z przedstawienie przez Sąd I instancji innych okoliczności mogących wpływać na wysokość obrotów uprawnionego nie wynika wniosek, że przed uprawnionym postawione zostały wymagania, by uprawdopodobnił, że ani wojna w Ukrainie, ani ogólnoswiatowy kryzys ekonomiczny nie wpłynęły na spadek jego zysków. Byłoby to zbyt daleko idące i niezasadne utrudniało wnioskodawcy możliwość uzyskania zabezpieczenia roszczeń. Jednakże podniesienie wyłącznie zbieżności czasowej między rozpoczęciem działalności przez obowiązaną spółkę a spadkiem zysków

uprawnionego, bez uprawdopodobnienia, że między tymi zdarzeniami zachodzi związek, nie jest wystarczające dla przyjęcia, że związek taki został uprawdopodobniony i to podkreśleniu tego służy przytoczenie wspomnianych okoliczności. Uwzględniając powyższe okoliczności zarzut naruszenia art. 730¹ § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 243 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. w zw. z art. 738 k.p.c. w zakresie uprawdopodobnienia interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia należało uznać za nieuzasadniony.

SSO Karolina Kondracka SSO Weronika Klawonn SSO Marcin Kozłowski

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)